

JAN ŚWIĄDER

**Wyjaśnienia do pracy prof. dra T. M o l e n d y
pt. „Metodyka szacowania szkód przemysłowych
i gospodarczych w lasach”**

Объяснения к работе проф. докт. Т. Моленды:
„Методика расчёта промышленных и хозяйственных убытков в лесах”

Explanations to the paper by Prof. Dr T. Molenda entitled „Procedure of the appraisal of industrial and economic losses in forests”

Zamieszczamy wypowiedź Profesora Dra Jana Świądra doręczoną nam w ostatnich dniach Jego życia. Autor ustosunkowuje się w niej do interpretacji Jego tez wysuniętych w dyskusji prowadzonej w latach 1953—1957 na temat zagadnień wartości w gospodarstwie leśnym.

Komitet Redakcyjny

W pracy Tadeusza M o l e n d y pt. „Metodyka szacowania szkód przemysłowych i gospodarczych w lasach”, zamieszczonej w pracy zbiorowej pod redakcją J. P a l u c h a pt. „Oddziaływanie przemysłu na lasy” (Zabrze — 1967, Zakład Badań Naukowych GOP PAN), znajduje się na stronie 23 następujące zdanie:

„Po ostatniej wojnie przejściowo wznowiona została teoretyczna dyskusja nad kategorią ekonomiczną wartości w leśnictwie uspołecznionym, w polemice Ś w i ą d e r - F r o m e r, której fragmenty zawiera polskie czasopismo leśne „Sylwan” i która doprowadziła do dość dziwnego postawienia tezy o rzekomym braku cech wartości majątku narodowego, tkwiącego w lasach stanowiących własność państwową, a więc także o niemożliwości stosowania rachunku gospodarczego celem szacowania wartości strat w leśnictwie uspołecznionym”.

Niektóre myśli zawarte w zacytowanym zdaniu zostały podane w sposób nieścisły.

1. Nieścista więc jest informacja, jakoby polemika Ś w i ą d e r - F r o m e r dotyczyła posiadania względnie „braku cech wartości majątku narodowego, tkwiącego w lasach”. Polemika ta, prowadzona na

łamach „Sylwana” w latach 1953—1957, dotyczyła głównie kolejności procesów pracy w cyklu produkcji leśnej, specyficznych cech reprodukcji w gospodarstwie leśnym, różnic między kapitalistycznymi teoriami renty leśnej i renty gruntowej, zasady trwałości użytkowania i jej stosunku do reprodukcji rozszerzonej itp., podczas gdy o kategorii ekonomicznej wartości w leśnictwie w polemice ledwo się wspomina.

2. Nie odpowiada rzeczywistości, jakoby teza o braku wartości lasu, w sensie nagromadzenia w nim pracy społecznej, została postawiona dopiero w polemice Świąder-Fromer, gdyż faktycznie została ona postawiona na trzy lata przed rozpoczęciem tej polemiki, mianowicie w artykule J. Świądra pt. „Jeszcze o kształtowaniu się cen drewna i wartości lasu w zależności od ustroju gospodarczego” („Sylwan” nr 3 1950, ss. 100—101) i następnie uzasadniona obszerniej w pracy wyżej wymienionego pt. „Podstawy, zasady i metody szacowania lasów i gruntów leśnych oraz strat i odszkodowań leśnych (Prace IBL nr 215, Warszawa 1961), „W sprawie procesów kształtowania się wartości w produkcji leśnej” („Sylwan” nr 2, 1965).

3. Nie odpowiada również rzeczywistości, jakoby teza o braku cech wartości odnosiła się tylko do lasów stanowiących własność państwa, gdyż z uwagi na zastanie lasów na ziemi w stanie gotowym, rozpoczęcie produkcji leśnej od użytkowania (wyrębów) i uprzedmiotawianie się całej bez wyjątku pracy produkcyjno-leśnej w wartości pozyskiwanego corocznie drewna, las na pniu do czasu dodania do niego pracy „jest tylko naturalną siłą produkcyjną bez wartości”, niezależnie od tego czyją jest własnością, lub w ujęciu innego autora „ekonomiczny charakter wartości lasu nie może być inny niż wartości gruntu, tzn. że nie może być mowy o żadnej wartości lasu, a jedynie o cenie lasów i części lasu jako wyrazie skapitalizowanej renty” (Prace IBL nr 215, Warszawa 1961, s. 5).

4. Nie odpowiada wreszcie rzeczywistości, jakoby teza o braku wartości lasu doprowadziła do wniosku „o niemożliwości stosowania rachunku gospodarczego celem szacowania wartości strat w leśnictwie uspołecznionym”. Twierdzenie to jest całkowicie bezpodstawne, a przeczy mu sam tytuł pracy J. Świądra, opublikowanej w „Pracach IBL nr 215, Warszawa 1961 (i opracowanego na jej podstawie przy udziale R. Borowego w 1962 r. dla NZLP „projektu instrukcji w sprawie szacowania lasów i gruntów leśnych oraz szkód i odszkodowań leśnych”, wykorzystanej następnie w kilku Zarządzeniach MLiPD, m. in. w wymienionym w spisie literatury do pracy T. Moleudy zarządzeniu nr 33 MLiPD z 1 marca 1966 r. w sprawie szacowania szkód powodowanych przez pożary leśne (Dz. Urz. MLiPD nr 4—5, poz. 45).

Wobec tego, że wymienione nieścisłości wypaczają w sposób zasadniczy pewien odcinek mojego dorobku naukowego, uważałem za niezbędne prosić o zamieszczenie niniejszych wyjaśnień na łamach „Sylwana”.

Warszawa, 15 lutego 1968 r.